

MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 :: Publicerad den 2 november 2011

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om fotboll på idrottsforum.org](#)[Läs mer idrottskritik på idrottsforum.org](#)

En bok om fotbollens revolutionära potential, vem skulle ha förutsett det? Nja, kanskje är det inte så märkligt egentligen, om man beaktar fotbollsspelets rötter som folkfest på 1600-talet och det kvarstående faktum att för att spela behövs i stort sett bara en boll och en bit någotsånär slät mark, vad man kallar *a level playing field*; målet markerades i denne redaktörs ungdom oftast med ihopknödade tröjor. Så kunde fotboll fortfarande på 1950- och 60-talet, och på liknande sätt än idag, vara en sport för resurssvaga. Men detta försiggår i kulisserna. På den stora scenen har fotboll blivit ett spel för miljardärer – inte i den meningen att dessa spelar fotboll, utan de spelar med allt mer övervärderade fotbollsklubbar på en marknad som ju sällan kan sägas vara *a level playing field*. På idrottsforum.org har vi haft några artiklar om alternativa fotbollskulturer, till exempel av **Henning Eichberg**, och nu har vi därtill, som sagt, en hel bok om fotboll som motmakt. Det är Gabriel Kuhn som står som författare, och boken titel är *Soccer vs. the State: Tackling Football and Radical Politics* (PM Press). Vi skickade Kuhns bok till den norske fotbollsforskaren Matti Goksøyr, och i en recension som vittnar om hans breda kunskap om ämnet gör vår recensent en kritisk men i långa stycken sympatisk granskning av Kuhns lite spretiga bok.

Fotboll som motmakt

Matti Goksøyr

Norges idrettshøgskole, NIH, Oslo

*Gabriel Kuhn***Soccer vs. the State: Tackling Football and Radical Politics**

260 sidor, hft., ill.

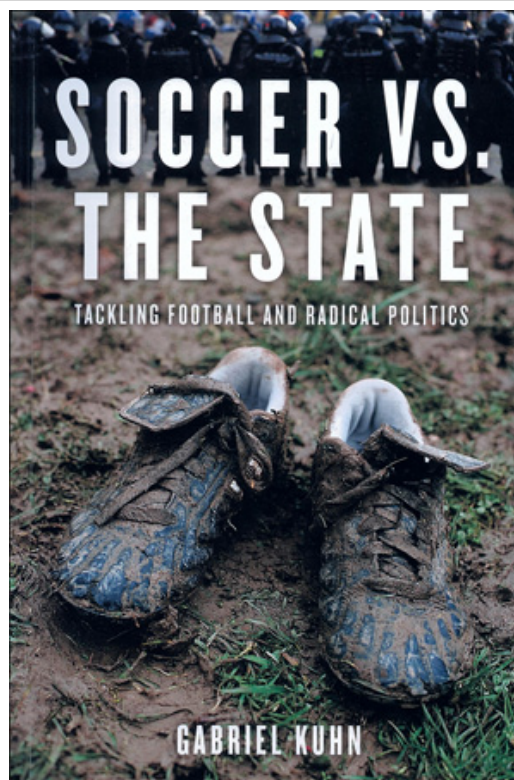
Oakland, CA: PM Press 2011

ISBN 978-60486-053-5

Den moderne fotballen er et kulturelt felt og en sosial praksis som stadig mer er blitt innhyllt i en kommersiell diskurs. Penger, karriere, kjendisstatus, millionlønninger, sponsorer, investorer, reklame og big business er ord som knyttes til fotballen. Politikere og rikfolk trekkes til fotballen. Her kommer noe så mot-strøms som en bok om fotball som anti-establishment.

Gabriel Kuhn har laget, redigert og delvis forfattet en samling av mer eller mindre kjente historier som alle har det tilfelles at de på en eller annen måte kan knyttes til det opprørske, det opposisjonelle, til radikal politikk, som undertittelen sier. Omslaget opplyser videre at mannen bak boken, Gabriel Kuhn, er en tidligere semi-profesjonell spiller. Han har tidligere utgitt bøker om punk og piratvirksomhet. Tittelen han har valgt på boken, *Soccer vs. the State*, altså fotball mot staten, er forståelig utfra Kuhn's åpent anarkistiske sympatier. Men de gir også grunn til ettertanke: Er det staten som er «fotballens» hovedfiende? Eller handler dette, som Mark Perryman sier på baksiden av boken, om "The People's Game vs. Modern Football"?

Forfatteren redegjør for sitt forhold til fotball; hvordan tilværelsen som semiproff i Østerrike lærte ham vesentlige ting om livet. Forholdet er motstridende. Han slutter seg til forfatteren Albert Camus, som er tillagt sitatet: "what I

know most surely about morality and duty of man I owe to football". Samtidig erkjenner han at fotball-følelser kan være patetiske greier. Likevel erklærer han seg enig med en annen målvakt, Claudio Tamburrini, som her på idrottsforum.org 2006 skrev: "Sport is a powerful political weapon. We should never surrender it into enemy hands".

Hvis en skal være uærbødig, kunne en si at dette er en samling mer eller mindre kjente historier om fotballklubber og enkeltspillere som har vært kjent for eller har et rykte for uttrykte radikale holdninger, fra anarkister, via øko-/grønne, feministiske og antirasistiske aktivister til kommunister/sosialister. St. Pauli og Cristiano Luccarelli fra Livorno blir dermed som ventet sikre hovedrolleinnehavere her. Men ikke bare de: Boken inneholder et vell av info av små og store incidenter som kan tolkes som anti-establishment; intervjuer, manifeste, uttalelser, adresselister, anbefalt litteratur, film og musikk. Boken kan dermed tolkes som en aktivisthåndbok eller en manual i alt som har med fotball og radikal politikk å gjøre. Bokens konklusjon er slående kort, én linje: "I enjoy making revolution! I enjoy going to football!" – et sitat av Antonio Negri.

Har boken noe å gi mer sedate mennesker som har nådd en alder der en ikke lenger marsjerer like rødgloedende og ivrig i gatene? Eller folk som aldri har gjort det? Vel, for folk som er genuint interessert i fotballens mange uttrykksformer kan dette være en nyttig bok som gir informasjon også om slike sider ved fotballen. De finnes altså, også i en kommersiell verden. Kuhn har hentet fram historisk interessant stoff, som tidlige tyske og argentinske anarkisters kraftige fordømmelse av fotballen: Den hadde en «idiotiserende» effekt på massene. I 1920-årene holdt arbeiderne pusten. For hva? Ikke for utfallet av den politiske kampen. Nei, de holdt pusten for å følge «en sjeløse balls bevegelser». Kuhn trykker også brev som Subcommandante Marcos i zapatistbevegelsen i Mexico skal ha sendt til presidenten i Inter, Milan, Massimo Moratti i 2005. Det er både bisart, underholdende og provoserende.

Kuhn rekker over mye, og er innom mange geografiske steder i sin 260 sider lange bok. Stort og smått er med her; å blande relativt spontan fotball i Berkeley og St.Pauli er som å blande skitt og kanel, fotballmessig. Vi får også definisjon på hva anarkistisk fotball kan være: «Rules, but no rulers». Og vi får en oppskrift på et smått surrealistisk forsøk på å spille tresidig fotball, dvs fotball med tre lag og tre mål på samme seks-kantete bane. Det ideelle formålet er å bryte opp de undertrykkende binære strukturene i spillet, og la trialektikken blomstre! Men innimellom er det historier som er verdt å lese, og film- og boktips som er nyttige. Fortellingen om Cristiano Luccarelli (av den svenske journalisten Erik Niva) er interessant, og sier noe om outsiderens kamp for å få lov til å fungere, dvs spille fotball på høyt nivå, og samtidig ha det ok med seg selv. Luccarelli sa fra seg et stort pengebeløp for å få lov til å spille for klubben i sitt hjerte. Det kan minne om en historie som nylig ble gjengitt i media, da den 24 år gamle fotballspilleren Javi Poves i den spanske eliteserierklubben Sporting Gijon rett og slett ikke orket å være med lenger i den «råtne» og gjennomkommersialiserte businessen som fotball har blitt. Det har skapt en diskusjon i vanlig arbeidsgiver/arbeidstakerdiskurs om hvem som fortjener pengene: Er det ikke bedre at arbeiderne (dvs spillerne) får del i de enorme pengebeløpene som finnes i fotballen enn at arbeidsgiverne, det vil si klubbene, investorene stikker av med pengene? Hvis valget står mellom disse to gruppene, vil vel mange si at det er rimelig at de som skaper verdiene, dvs fotballspillerne, og til dels trenerne, får det de fortjener. De enorme beløpene som er i omløp kan likevel ikke forhindre inntrykkene av at den moderne kommersielle fotballen vasser i umoralsk mye penger.

Men noe mangler også: Hvis en skal diskutere fotballens frigjørende potensiale, finnes det bidrag i den etter hvert meget rikholdige fotball-litteraturen; Simon Kuper har beskrevet fotball som «a slippery tool» i diktatorers hender. Verken Hitler eller Stalin lyktes i å styre og bruke fotballen i den retningen de ønsket. Franco hadde kanskje mer hell med seg, med sin tilknytning til Real Madrid. Men det siste skapte også, og tydeliggjorde antagonismer i Spania. Cesar Menotti, treneren og kommunisten som skaffet militærdiktaturet i Argentina et VM-gull å sole seg i, i 1978, er et case som kunne vært diskutert i en slik sammenheng. Imidlertid blir ikke han diskutert her, så vidt jeg kan se. Boken inneholder intet register, noe som ville vært nyttig i en utgivelse som denne. Den er nemlig spekket med kjente og ukjente person-, klubb- og stedsnavn. Dette er ingen tungvekter av en bok. Men Kuhn fortjener takk for å ha funnet fram og belyst fotball fra en annen side enn den som dominerer i media.

© **Matti Goksøy** 2011.

 Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

 Buy this book from Amazon.co.uk

 Buy this book from Amazon.com